

AI-101

April-2025

B.Ed., Sem.-II

A-04 : Learning & Teaching

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. નીચેના કોઈ એક પ્રશ્ન સમૂહનો જવાબ આપો : 14

- (A) અધ્યયનનો અર્થ આપી તેના લક્ષણો વિગતે ચર્ચો.
(B) અધ્યયન પર અસર કરતા સામાજિક પરિબલો વિગતવાર સમજાવો.

અથવા

- (A) અધ્યયનના પ્રકારો વિસ્તારથી સમજાવો.
(B) સ્મૃતિની વ્યાખ્યા આપી સારી સ્મૃતિના લક્ષણો વર્ણવો.

2. નીચેના કોઈ એક પ્રશ્ન સમૂહનો જવાબ આપો : 14

- (A) ‘પ્રયત્ન અને ભૂલ દ્વારા અધ્યયન’ અને ‘આંતરસૂઝ દ્વારા અધ્યયન’ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
(B) શાસ્ત્રીય અભિસંધાનનો પ્રયોગ વર્ણવી તેના શૈક્ષણિક ફલિતાર્થો જણાવો.

અથવા

- (A) અધ્યયન સંક્રમણ એટલે શું ? અધ્યયન સંક્રમણના પ્રકારો વિગતે ચર્ચો.
(B) એક શિક્ષક તરીકે અધ્યયનમાં પ્રેરણાનું મહત્ત્વ જણાવો.

3. નીચેના કોઈ એક પ્રશ્ન સમૂહનો જવાબ આપો : 14

- (A) ‘શિક્ષક બાળકની નીતિમત્તાનો ઘડવૈયો છે.’ – આ વિધાન સ્પષ્ટ કરો.
(B) અધ્યાપનની વ્યાખ્યા આપી અધ્યાપનનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.

અથવા

- (A) કોઈપણ ત્રણ અધ્યાપન સૂત્રોને ઉદાહરણ આપી સમજાવો :
(B) પ્રોફેસર નેડ ફલેન્ડર્સના વર્ગ વ્યવહાર વિશ્લેષણના ‘શિક્ષક વાતચીત’ના ઘટકો સમજાવો.

4. નીચેના કોઈ એક પ્રશ્ન સમૂહનો જવાબ આપો :

14

- (A) અધ્યાપન પ્રતિમાનનો અર્થ આપી શિક્ષણમાં તેની ઉપયોગિતા વર્ણવો.
- (B) સંકલ્પનાનો અર્થ આપી સંકલ્પનાના ઘટકો વિગતે સમજાવો.

અથવા

- (A) શોધ પ્રશિક્ષણ પ્રતિમાના સોપાનો વિગતવાર લખો.
- (B) અગ્રિમ સંગઠન પ્રતિમાના સોપાનો સ્પષ્ટ કરો.

5. નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના જવાબ ટૂંકમાં આપો :

14

- (1) અભિપ્રેરણાનો સિદ્ધાંત આપનારા બે મનોવિજ્ઞાનીઓના નામ લખો.
- (2) અધ્યાપન પ્રતિમાના આધારભૂત તત્વોના નામ લખો.
- (3) પ્રેરણાના મુખ્ય બે પ્રકારો લખો.
- (4) અધ્યયન સંક્રમણની ચાર લાક્ષણિકતાઓ લખો.
- (5) અધ્યયન પર અસર કરતા કોઈપણ ચાર સાંસ્કૃતિક પરિબલો જણાવો.
- (6) શાસ્ત્રીય અને કારક અભિસંધાન વચ્ચેનો મુખ્ય તફાવત લખો.
- (7) સમગ્રતા (ગેસ્ટાલ્ટ) માટે વપરાતા અન્ય શબ્દો જણાવો.
- (8) વિસ્મરણના બે સિદ્ધાંતો જણાવો.
- (9) પ્રત્યક્ષાત્મક અધ્યયન એટલે શું ?
- (10) સંકલ્પનાના પ્રકારો જણાવો.
- (11) શિક્ષણમાં વિસ્મૃતિનું મહત્ત્વ લખો.
- (12) વર્ગવ્યવહાર એટલે શું ?

Seat No. : _____

AI-101

April-2025

B.Ed., Sem.-II

A-04 : Learning & Teaching

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. Answer any **one** of the following question sets : 14

- (A) Explain the meaning of learning and discuss its characteristics in detail.
- (B) Explain in detail the social factors affecting learning.

OR

- (A) Explain in detail the types of learning.
- (B) Define memory and describe the characteristics of a good memory.

2. Answer any **one** of the following question sets : 14

- (A) Explain the difference between 'learning by trial and error' and 'learning by intuition'.
- (B) Describe the experiment of classical conditioning and write its educational implications.

OR

- (A) What is transfer of learning ? Discuss types of transfer of learning in detail.
- (B) As a teacher, explain the importance of motivation in learning.

3. Answer any **one** of the following question sets : 14

- (A) 'The teacher is the molder of the child's morality.' – Explain this statement.
- (B) Define teaching and explain the nature of teaching.

OR

- (A) Explain any three teaching maxims with examples.
- (B) Explain the components of 'Teacher Talk' in Professor Ned Flanders's classroom interaction analysis.

4. Answer any **one** of the following question sets : **14**
- (A) Explain the meaning of teaching model and its importance in education.
 - (B) Explain the meaning of concept and its components in detail.

OR

- (A) Write the steps of inquiry training model in detail.
 - (B) Explain the steps of advance organizer model.
5. Answer any **seven** of the following questions in short : **14**
- (1) Write the names of two psychologists who gave the theory of motivation.
 - (2) Write the names of the basic elements of models of teaching .
 - (3) Write the two main types of motivation.
 - (4) Write the four characteristics of transfer of learning.
 - (5) State any four cultural factors that affect learning.
 - (6) Write the main difference between classical conditioning and operant conditioning theory.
 - (7) Write other words used for 'Gestalt'.
 - (8) Write two theories of forgetting.
 - (9) What is perceptual learning ?
 - (10) Write the types of concepts.
 - (11) Write the importance of forgetting in education.
 - (12) What is classroom interaction ?
-